

Projekt uchwały
z dnia 6 lutego 2024 r.

Uchwała nr
Rady Miasta Ostrołęki
z dnia

w sprawie ustanowienia w Ostrołęce roku 2024
Rokiem Zofii Niedziałkowskiej

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 r. poz. 40, z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1.

Ustanawia się rok 2024 Rokiem Zofii Niedziałkowskiej.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Ostrołęki.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Uzasadnienie do projektu uchwały
w sprawie ustanowienia w Ostrołęce roku 2024
Rokiem Zofii Niedziałkowskiej**

W roku 2024 przypada 120. rocznica urodzin Zofii Niedziałkowskiej, zasłużonej dla naszego miasta i regionu badaczki historii, regionalistki, autorki monografii „Ostrołęka. Dzieje miasta”. Z tej okazji z propozycją ustanowienia w Ostrołęce roku 2024 Rokiem Zofii Niedziałkowskiej wystąpiło Towarzystwo Przyjaciół Ostrołęki.

Zofia Stanisława Niedziałkowska, córka Henryka Waclawa i Stefanii z domu Żbikowskiej, urodziła się w dniu 9 listopada 1904 r. w Ostrołęce w rodzinie inteligenckiej o tradycjach patriotycznych. Wraz z dwojgiem rodzeństwa wychowywała się w Ostrołęce, tutaj też rozpoczęła się jej edukacja. W 1915 r. złożyła egzamin do pierwszej klasy rosyjskiego progimnazjum żeńskiego, wkrótce jednak cała rodzina w związku z działaniami wojennymi została ewakuowana na wschód. Po powrocie do kraju oraz po ukończeniu studiów na Uniwersytecie Warszawskim wróciła do Ostrołęki, gdzie rozpoczęła pracę w magistracie. Od ówczesnego burmistrza Kazimierza Piotrowskiego otrzymała zadanie założenia archiwum miejskiego, a także opracowania monografii miasta. Nowe obowiązki stanowiły prawdziwe wyzwanie, bowiem do tej pory Ostrołęka nie doczekała się ani jednej przekrojowej publikacji o swoich dziejach, przechowywano jedynie skromne materiały sięgające od połowy XIX w. do czasów I wojny światowej oraz akta bieżące. W tej sytuacji podstawowe źródła stanowiły więc archiwa warszawskie, których eksploracja wymagała licznych podróży i stałego zaangażowania. Mimo wielu trudności na początku 1931 r. Zofia Niedziałkowska przekazała na ręce kolejnego burmistrza Ostrołęki Juliana Ostaszewskiego liczącą 150 stron monografię miasta wraz z plikiem ilustracji, złożyła również katalog akt nowo utworzonego archiwum miejskiego.

Po II wojnie światowej przez 18 lat pracowała jako nauczycielka w liceum ogólnokształcącym w Zdunach, ucząc historii i geografii. Była członkiem wielu towarzystw naukowych i społecznych w Ostrołęce i Warszawie, a później także w Łowiczu, gdzie zamieszkała w 1960 r. Od 1973 r. do końca życia pracowała naukowo, najwięcej czasu poświęcając zbieraniu i dokumentowaniu historii Ostrołęki. W 1967 r. po raz pierwszy drukiem ukazała się przedwojenna monografia miasta jej autorstwa, która pod tytułem „Ostrołęka. Dzieje miasta” doczekała się do tej pory pięciu wydań oraz wielu uzupełnień. Zasłużona ostrołęczanka zmarła w dniu 2 listopada 1991 r. w Warszawie w wieku 87 lat, została pochowana na cmentarzu parafialnym w Ostrołęce.

Zofia Niedziałkowska ocaliła historyczną pamięć i godność Ostrołęki, ratując przed zniszczeniem wojennym dokumenty, które w wielu dziedzinach stały się jedynym źródłem

wiedzy o naszym mieście. Tym samym uchroniła od zapomnienia, a następnie uporządkowała i opisała bezcenne dane o dziejach naszej małej ojczyzny. Warto podkreślić, że to właśnie dzięki jej pracy mogliśmy w ubiegłym roku świętować piękny jubileusz 650-lecia nadania Ostrołęce praw miejskich. W ramach jego obchodów w dniu 1 grudnia 2023 r. przed Szkołą Podstawowej nr 5 im. Zofii Niedziałkowskiej przy ul. gen. Józefa Hallera odsłonięto pomnik poświęcony autorce monografii miasta, który przybrał formę odlanej w brązie rzeźby naturalnej wielkości posadowionej na przytwierdzonej do podłoża ławce.

Ustanowienie roku 2024 Rokiem Zofii Niedziałkowskiej wpisze się w cykl działań służących upowszechnieniu i utrwaleniu w świadomości mieszkańców wiedzy o jej dokonaniach. Tego typu uhonorowanie pamięci zasłużonej dla miasta badaczki podniesie rangę planowanych wydarzeń związanych z jej osobą, może również zainspirować do organizacji nowych inicjatyw jej zadedykowanych. Realizacja niniejszej uchwały nie wymaga wydatkowania środków z budżetu Miasta Ostrołęki.